

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Nagy határok postai sorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a többes-
hirdetéseket alk. sorozat a fe g.
olcsóbb árértékűnek tart.
Bélyegdíj minden kiadás belet.
Hirdetési díj minden kiadás belet.
Hirdetési díj minden kiadás belet.
Hirdetési díj minden kiadás belet.

ÁLLÁS.
összes árúczkák,
ak.
idényre dús választ.
ramat,
egész öltönyöket
etek. A szöveteiket
nyokban, diszmi-
és női keztyűk.
tartozó árúczkák
RZ B.
szabó üzlete.
álloda közelében.

bolthelyiség.
za 1829-ik számú
Deutsch A.-féle
1889. évi maj-
ve kiadó.
ni ipar és keresk. bank.

101
430.
N. gőzmalom társulat

EGYZÉKE
kötelezettség nélkül
prilis hó 18-án Budapest
os magyar malom-gyűlésen
s 1887. é. június 1-én életbe
híztelési és szállítási módo-
szó egyezmények szerint.

és mellett, zsákkal együtt	100 kilo.
na nagy és aprószemű	16 40
kozepszerű	15 40
	13 40
	15.-
	14.40
1-50 rendű	14.-
2-50	13.40
perliszt 1-50 rendű	12.60
2-50	11.60
perliszt 1-50	10.60
2-50	10.20
1-50	9.40
2-50	7.40
70 kg.	6.20
70	5.-
50	3.60
30	3.40

és durva korpa araból ed-
reint 5%-tól engedmény a
egyezmény folytán szintén
att.

zen, 1889. febr. 1.

FORINT
ereset tőke és risikó nélkül,
szletészetes eladása által.
g által 1883. év óta.
édlich David bank, előleg és
adapest. kecskeméti-utca 11.

os vásárlás!
rozok és lotakarok legelő és
yobb bizományi raktára mállam
ennelfogva adhatom azokat a m.
arókat mindentelre szegélylyel
1 frt 30 kr, ugyancsak 130 cm szé-
u drbja 1 frt 75 kr. Sárgeasztró
75 kr. Berkeosi takarok drbja
gi takarok drbja 4 frt. Burret
ok a legszebb színekben u. m. ve-
raucs sat. strafos drbja 3 frt 50 kr.
egy előleges pénzbevétele mellett.

tablissement Weiss
L. Seilergasse 7.

Mit hazudnak a népek?

(Egy kis kritika.)

Miért kellett a nemzeti gyászt hivatalosan megzavarni? Butaság és tapintatlanság miatt hozza ferde helyzetbe a bánkódó népet? Mi, a nép, őszintek vagyunk szomorúságunkban. Ők, a nagyok a gyászfátyol alól is hazudnak.

A rejtélyes ellenmondások egész sorzata volt a hivatalos jelentésekben. Látni való volt, hogy ügyetlenek a mesészővésben, de készek a hazugságra. Mikor hígyünk nekik, ha most sem őszintek?

Agszélhűdés, szívszélhűdés — mondták hivatalosan. A komornyiknak rendelkezett, hogy reggelit vigyen s ez halva találta. Hol, minő helyzetben, a padlón, a pamlagon, az ágyban? Erről nem szóltak. Hoyos gróf és Coburg herceg próbálták felelesteni, de már késő volt — mondták tovább. De ha már a komornyik halva találta, miért kellett próbákat tenni a földelésítésre? Badenbe szaladtak. Miért? Hiszen Bécs közelebb volt, mint Baden. A Burgba csak déiben tettek jelentést. Hogy lehet az, mikor Meyerling másfél mérföldnyire esik Bécsből? Ehez járul, hogy a magára táviratok sehogyan sem egyeztek a hivatalosokkal. Az első táviratok így hangzottak: »A trónörökösöt vadászaton meglőtték. Meghalt.« Egy másik magán távirat így szólt: »A trónörökösöt szobájában halva találták, keresztül löve.« Bécsből, Budapestről szintén magán uton azt a sürgönyt vettük, hogy a haláleset okait és részleteit hivatalosan titkolják.

Ily körülmények között senki sem adott hitelt a hivatalos agy- és szívszélhűdésnek. Péchy, a ház elnökét is félrevezetik. »Az ellenkező hírekkel szemben« kijelenti, hogy szívszélhűdés okozta a halált. Azt az elnöki széklet a hivatalos részről is? Miért adnak az elnök szájába hazugságokat? Mikor hígyünk, ha ilyenkor sem hihetünk?

Most már hivatalosan jelentik, hogy a trónörökös öngyilkos. De a mesészővésben megint vigyázatlanok. Így adják elő: »Az eddigi adatok a végzettes esemény kábító benyomása alatt szerzett első észleletekre voltak alapítva.« Ez a hazugság mentesége. — Ebben a menteségben is hazugság van. Mert az első észleletek, akármilyen kábító volt a benyomás, szívszélhűdésre nem vezethettek, mintán most bevallják, hogy ágyában halva találták s a vér elöntötte egész arcát és egy revolver hevert lecsüngő karja alatt a földön.

A jelentés azt mondja, hogy a badeni bizottság azonnal jegyzőkönyvet vett föl. E jegyzőkönyv szerint »a trónörökös reggel fél hét órakor hálószobája ajtaját kinyitotta s a komornyiknak rendelkezett. A komornyik a kapott parancs teljesítése után a reggeli idejéig várt, tudva, hogy ursa mindig hamar és mélyen elalszik. Nyolcz óra előtt Hoyos és Coburg már igen türelmetlenek voltak s kopogtatták a hálószoba ajtaját, melyet — a mi külföldben soha sem történt meg — zárva találták. Miután az ajtót erőszakkal felnyitották...«

E zavaros és kétes jegyzőkönyvön nem lehet eligazodni. Mi okozta a Hoyos és Coburg türelmetlenségét? Hiszen a trónörökös mélyen és hamar szokott aludni. Azt mondja a jegyzőkönyv, hogy az ajtó zárva volt, a mi soha sem történt meg. Hol hát az igazság? Hiszen ugyan-ezen jegyzőkönyv azt is mondja, hogy reggel fél hétkor kinyitotta hálószobája

ajtáját — s mikor nyolcz óra előtt zárva találták — azt mondják, ez soha sem történt. Ha soha sem történt, miért hogy reggel fél hétkor kinyitotta s ha mélyen alszik, miért a türelmetlenség és erőszakos felnyitás?

A jegyzőkönyv így folytatja: »... borzadva látták, hogy a trónörökös holtan fekszik ágyában, jobb keze az ágyról lecsüngve; a földön egy revolver fekszik; az elhunyt száján aludtőr csomósodott össze. Öngyilkosság lehetőségére nem is gondolva, a belépők valamely ér megszakadását gyanították és Hoyos rögtön Badenbe sietett.«

Tehát látják, hogy halva van, látják arcán az aludt vért, látják lecsüngő karja mellett a kilőtt revolvert — s nem is gondolnak öngyilkosságra, hanem valamely ér megszakadására. Ilyenek a hivatalos tudósítások.

Jól megjegyezzük: nem is gondolnak öngyilkosságra. Hát bizony, mi sem gondolunk arra. A mi pszichológiai tudásunk szerint Rudolf trónörökös nem lehetett öngyilkos. Más fajtájú és helyzetű emberek számára van az öngyilkosság kitalálva. Neki semmi oka nem volt arra, hogy végzetes meghasonlásba jöjjön az élettel. Egészséges volt és életvidor. Egy fejedelem öngyilkossága beállhat csaták és országok elvesztése, a trón összeomlása és más történelmi rázkódások következtében. Egyéb lélektanilag elfogadható indok nem létezik. Am, lehet pathológiai indok, miként a bajor királynál. Ugyde, közvetlen környezete még akkor sem gondolt öngyilkosságra, mikor vért látott a halott arcán s revolvert lecsüngő keze mellett. Ha pathológiai indok forogna fenn, ugy első sorban kellett volna öngyilkosságra gondolni azoknak, kik őt közelből ismerték.

Most már persze megkeresték és megkapták a pathológiai indokot is. Leesett tavaly a lováról; azóta gyakran volt főfájása; gyakran beszélt haláláról; tulizagott idegességet fűdöztek föl rajta gyakran. No lám! Mindjárt kitudi a hivatalos tapintat, hogy a trónörökös örült volt. Mintha csak mondaná: ne busulj nép!...

De hiszen a hivatalos jelentések szerint a megelőző estét derült hangulatban töltötte. Magához sürgönyözött gróf Károlyit, a kit szeretett, Károlyi utban is volt s még Érsekújvárról sürgönyözött, hogy pontosan meg fog jelelni, Pozsonyban egyik főherceg tudatja vele a rémhírt. Ezek nem előkészületek az öngyilkossághoz.

Mi hát a való, mikor minden gyanus, a mi hivatalos részről jön?

Nem tudjuk és nem találhatjuk. Az idő sokat elfod és sokat kiderít. Azt is kiderítette, hogy II. Lipót királyunk, a ki a magyar államiség halhatatlan törvényeit 1790. és 91-ben szentesítette, kinek neje egy vézes és nehéz-kört hozott be a dynastiába, gyertyamérgezés következtében halt meg. Várjunk hát az időtől, az E g y m á s u t á n n a k e n a g y b i r o j á t ó l .

— A védőtörvény ellen. — Azt írják Kolozsvárról, hogy a kolozsvári egyetemi ifjuság a megkezdett tüntetések folytatását — a közbejött gyászesett miatt pár napra elhalasztotta. A kolozsmonostori gazdasági tanintézet hallgatói azonban nem egyeztek bele az egyetemi hallgatók határozatába s már a del-előtt folyama alatt hire járt, hogy este újabb és pedig nagyobb mérvű tüntetések lesznek, Zsigmond Dezső országgyűlési képviselő ellen, ki akkor haza érkezett. Sorfallal elzártak a Kolozsvárra vezető utat. A gazdasági intézet hallgatói azonban mellékutakon bejutottak a városba és nagy kemény botokkal fegyverkezve, körülbelül negyvenen a főtéri Urban kávéházban gyűltek össze. Miután elterjedt a hír, hogy éjjel a közös hadtestparancsnokság helyiségéről a két fejű sást levették és összetörve a sárba tapostak, továbbá, hogy a tüntetés részben a kaszárnyák ellen fog irányulni — azonnal négy

század katonaság konszignáltattott. Ily előmenyek után este hét órakor a gazdasági tanintézet hallgatói, kikhez még a gyógyszerésztanhallgatók csatlakoztak, a főterre vonultak ki e kiáltásokkal: **Abczug a hazaarulo kormányval! Legyen szabadság!** Erre mindenfelől pár perc alatt nagy tömeg gyűlt össze a lakosság alsóbb elemeiből. Egy negyedóra mulva kétezret meghaladó tömeg állott már a piaczon, nagyrészt botokkal ellátva. A főuri kaszinó, melynek ablakait a főterre néztek, kővekkkel fenyegette a tömeg. Ekkor a rendőrség megállította a helyet. A főteren levő kávéházakat és boltokat azonnal bezárták, a négy század katonaság kivonult a nagy kaszárnya elé. Az összegyűlték fenyegettek és szidalmazták a rendőrbiztosokat, mire a rendőrség kivonulva, a járdákról leszeritotta a csoportot, több elfogatás történt. Most Kolozsváry Sándor egyetemi rektor a tömeg közre ment. **Az egyetemi ifjuság harsány ünnepzettel fogadta.** — A rektor beszélt az egyetemi ifjuság vezetőivel, ezek a tömeg között lelkes beszédeket tartottak, elmondva, hogy az egész országot ért gyászesett ideje nem alkalomszerű a tüntetésekre. Az ifjuság szónokait néhányan lepiszorgatták, mire az ott lévő egyetemi ifjak eltávoztak. A rendőrség ekkor teljes számmal kivonult s egy órai tusakodás után szétoszlatta a tömeget, mely a városháza előtt még egyszer larmázva összegyűlt, később azonban a hideg eső következtében kis csapatokban eloszlott. Ejjel a külvárosokban számos ablakot betörték, de a katonaság kivonulására, a nagyobb rendezavarás megakadályozása végett, nem volt szükség.

Szombaton az egyetemi ifjusági egyesületek elnökei gyászkeretű falragaszokon felhívták az ifjuságot, hogy a tüntetést, Rudolf trónörökös eltemetéseig, hagyja félbe. A falragaszokon kijelentik egyszerűen, hogy a tüntetés alatt történt átlakbevéreseket és botrányokat az ifjuság kárhoztatja s abban nem vett részt.

Besztercebánya, sz. kir. város választó polgárai január 30-án Kollár János ügyvéd elnöke alatt gyűlést tartott, melyen Rippléy Ede a következő határozati javaslatot terjesztette elő: 1. Nyilvánítsa a gyűlés tiltakozását a véderől szóló törvényjavaslat 14. és 25. §-ellen. 2. Kérje fel a gyűlés Besztercebánya országgyűlési képviselőjét, Halassy Gyulát sürgönyileg, azután jegyzőkönyvileg, hogy a véderől szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásánál a 14. és 25. §-ellen adja szavazatát. — E javaslatot a gyűlés általános helyesléssel elfogadta Viharos eljenzést keltett Weisz Gyula ama jelentése, hogy **Záoly város** választói febr. 3-ára hasonló czélból nagygyűlést hívtak össze.

Veszprém. A véderő törvényjavaslat ellen január 31-én tüntetést rendezett az itteni ifjuság. A tüntetők Bezerédi Viktor orsz. képviselő lakása elé vonultak, de hatósági közbelepésre nem adtak okot.

A beregmezei olvasó-egylet — habár tagjai mindnyájan bírják a magyar nyelvet — eddig még mindig járatos egy-két német lapot is; közelebb azonban a véderő törvényjavaslat megszavazása hírére, szemben a kormány germanizáló törekvéseivel, elhatározta az egylet, hogy jövőre többé német lapokat tartani nem fog.

A zilahi különböző ipartestületek elnökei a polgári kaszinóban mult hó 31-én gyűlést tartottak és egyhangulag elhatározták, hogy Lőrinczy György képviselőnek sürgönyt küldjenek, hogy a véderő törvényjavaslat 14. és 25. §-ait meg ne szavazza.

Szolnokról írják: A népgyűlést rendező bizottság következő értesítést teszi közre: Tekintettel azon megrendítő szerencsétlenségre, mely hazánkat a trónörökös hirtelen elhalálozásával érte, a szombatra hirdett népgyűlés bizonytalan időre elhalasztatik.

Brezsnóbányáról írják: A védőtörvényjavaslat 14. és 25. §-ai ellen országszerte megindult mozgalomban a breznóbányai kerület választói is résztvesznek, s a sérelmes törvényjavaslat elleni tiltakozásuk végett Breznóbánya városában legközelebb népgyűlést tartanak.

A pápai szabadelvű párt Hanauer Béla elnöke alatt értekezletet tartott és elhatározta, hogy a város képviselőjéhez Láng Lajoshoz a következő táviratot intézik: A szabadelvű pártunk mai napon tartott értekezlete a már általánosságban megszavazott véderő törvényjavaslat 14. és 25-ik §-ait az alkotmány, az ifjuság jövője, ug a magyar nyelv szempontjából sérelmesnek találván, felkéri általán nagyságodat, hogy a részletes tárgyalás alkalmával odahatni sziveskedjék, hogy ezen szakaszok oly módosításokat nyer-

jenek, melyek aggodalmainkat eloszlatják. — Hazafüi üdvözlettel. Hanauer Béla a szabadelvű párt elnöke.

KARCZOLATOK.
(1793-ban. — A kép folytatása. — Miben tévednek b. F., gr. Cs. és T. K.? — Hol a löveg? — Márcz. 15. közeleg! — A halálós párbaj kacsájának története. — Az első „Abzug“ — Jókai és a blamag. — Mért nem adták kézhöz a leveleket? — Igasság és hazugság.)

1793-ban, a nagy francia forradalom emberei végeztek hóhér-munkát a királyokon.
Ezen évtizedben a sors lón a hatalmasok Maratja és Dantonja.

Egyik közelebbi vezércikkünkben, tekintettel a trónörökös halál-esetére s a szőnyegen forgó hazaellenes törvény-javaslatra, hangoztattuk, hogy ha rémitő gondolat egy öngyilkos királyfi látománya, meg rémitőbb volna egy öngyilkos nemzeté.

Azóta merült fel az a versió, hogy a királyfi meggyilkoltatott s egy meggyilkolt királyfiénál ismét megrendőbb azon nemzet képe, a melynek szabadsági és ifjusága ellen gyilkos tört világotatnak.
És a nemzetől függ mindég, hogy e tör szurása halálos legyen, vagy csak flebressze dermedt álmából. Ha nem serken fel, meggyilkolva is csak — öngyilkos leand!

Magyarország még nem lázadt fel sem pénz-, sem vér-adó miatt.

De háromszáz esztendő óta (a mióta „szomorua a magyar nótá“) mindig megmozdult a nemzet, ha az alkotmányát és a nyelvet bántották.
Voltak corrumált és nemzeti elpuhulást jelző korok (ilyen a Mária Theresia kora is) a mikor összes nemzeti erőnyekint és erőinket mégis hirtelen, mintegy varázslásra visszanyertük.

Mert éppen azt a két billentyűt (a nemzeti nyelvet és a szabadságot) ütötték meg bárdolatlan kézzel.

Fejérváry, Csáky s a mindkettőnél Fehérváribb és Csákybb Tisza Kálmán — mégis azt hitték, hogy a nemzet jellemét degenerálhatják!

Tévedés — az ellen-bizonnyitekok láncolata kezdetét vette.

A trónörökös megölt löveget nem találták meg a halószobában.

Nem is lötte meg hát magát abban az ágyban, a melyben később „megtalálták.“

Ismét önkéntelenül visszatérünk az eszme kapcsán a meggyilkolt trónörökös és politikai örgyilkosság által környezett Magyarország hasonlatára.

Ha e nyomorultak szándéka sikerülne, a nemzetre irányított lövegeket könnyen fel lehetne találni az ország házában.

A nevek: „Véderő-javaslat“, „14. §.“ és „25. §.“

Vonják vissza azt a szerencsétlen javaslatot.

Márczius 15-ike közeledik.
Ne legyen annak csipős szellője.
Illatozzanak az ibolyák, érjen a számcza és ne ultiessen Tisza Kálmán — szuronyültetvény.

Mily szép volna nekünk — ha ő G e s z t e n é l n e a t a v a z s k e l l e m e i n k !

Ugy szeretőnk az ő pihenését, mint a hogy az ember nyáron furdóbe küldi a feleséget „a saját üdülésére.“

A Zichy Jenő és Tisza Lajos grófi párbaj kacsájának hire, értesztelünk szerint, következőképen bujt ki a maga tojásból:

Hiteles forrásból eredt értesztelünk szerint, gróf Zichy Jenő (casinói megállapodásoknak engedve) csütörtökön reggel provokálta gróf Tisza Lajost, a véderő t javaslati vita alkalmából lefolyt, farkasszem-nézési eset következtében.

Ennek hire ment s miután gróf Tisza

Lajos csütörtökön d. e. a házban véletlenül meg nem jelent, az igazgató fámá rojtón halállos párbajt csinált a dologból s elképzelte és terjesztette a hírt mindenki úgy, a mint az eredmény rokon és ellenszenveivel inkább megegyezett.

Délután azonban megjött a trónörökös halálának a híre, a minnek következtében a két v. b. t. tanácsos és cs. és királyi kamarás u. a párbajt, illedelmi okokból a trónörökös eltemetése utánig — elhalasztani kényszerült.

Tisza pedig — a saját bőrére való tekintetből — nem bánta, hogy az ő családi gyászja is hat az ellene felemlit botokra és miatta összeszorított öklökre s elvitte magával a drága fiút — Bécsbe.

Hogy ne csak Tisza Kálmán látatlanok-jék a gyászoló király körül, hanem a — Tiszadynasztia is.

Jókai Mór nagyon feled.

Azt fogta rá Irányi Dánielre, hogy ez tanította meg a magyar ifjúságot az „Abczug”-kiáltásra.

Téved, nagyon téved Jókai Mór.

E sorok írója 1879-ben jelen volt az első A b z u g-kiáltással.

A Jókai Mór lakása előtt hangzott az Magyarországon először, a mikor a fővárosi tanuló ifjúság, az akkori casino-ellenes tüntetések alkalmával, tanácsért ment Jókai Mórhoz és kapott — ketszintű frazisekat.

Ez történeti tény. Reclamáljuk az Irányi Dánielnek szánt dicsőséget Jókai Mór számára, a kit megillet.

Ha a trónörökös haláláról szóló hivatalos hazudozások egész a botrányig mentek, mint tárta volna el Jókai Mór, hogy meg egyszer, u. o. l. jára ne blameirozza magát a szegény elhunyt — trónörökös?

Koszorút küldött a ravatalra s azt írta reá, hogy „L e t á n t v e z é r c s i l l a g o m a k — J ó k a i M ó r.”

A nagy költők vezércsillaga volt valamikor a nemzet geniusa.

Az ifjú királyi sarjak oldalára valamikor azert állottak a nagy költők, hogy ok legyenek amaz ifjak vezércsillagává...

Es ime, Jókai Mór vezércsillagot r u g a t m a g a v a l a trónörökös ravatala előtt.

Hogy mulasztotta volna el e szerencses akalmat?

Írták, hogy a trónörökös öt, más verzió szerint három levelet hagyott hátra. Szögyenyit levelében megbizta iratai rendezésével s aitaia minden barátjának vegbucsut mond. E level és nem mint tévesen hírtett a végrendelet, végződik így: „Isten áldja meg magyar hazánkat!” A magánosokhoz intézett levelet, melyeket még az asztalon találtak, nem adták kezhez.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA

DALOK.

Ha meg egyszer úgy lehetne,
A mint többé nem lehet,
Bobó fejfel, ifju szivvel
Szállni át a termeket!

Keringők lágy dallamánál —
Hinni, binni csalfa lány!
Hinni asszonyzóban, hinni,
Hogy anygal az, mind a hány!

Ittasodni szerelemtől,
S lángaltól egyaránt,
Elni a jelent, feledve
Mindent, a mi bántva-bánt!

Hasztalan! Ritkul a haj már,
Híl a vér, a láng lohad —
A l m o d o m csupán még én a
Régi „b á l i d a l o k”-at!

A thea-üst zúg, nem keringők
Ábrándos, lágy akkordja ez,
Ringó karszék a kályha mellett...
Szemem lángján elérvedez.

És földéz sok bájos arcot,
Szivem dobog... föl-fölhevül...
Mi haszna, nyúlt testben ha vágy ég
Pillámra egy bús könnyű gyül.

Tempi passati már nekem,
Bobóság, dal, fény, szerelem!

Nem ám, mert egy levelet sem írt, irhatott talán Szögyenyinek, de nem másnak. A hírlelés — az öngyilkossági mesehez tartozott.

Mit ír a felhivatalos correspondenz?
„A haj akként van fésülve, a mint a trónörökös mindig hordani szokta, úgy, hogy tisztán volt látható a sötét sebhely.”

Egy nappal előbb éppen az ellenkezőt írta. Sötét sebhelyről (a közel tartott csó szokásos-szenyével) még akkor sem tudott a könyvomatos.

„A bonczolásnál kimerítő bonczjegyző-könyv vetetett fel” mondja tovább.
Kár, hogy nem tették közzé.

E tapintatlan hazudozás ugrathatta be annyira gróf Károlyi Istvánt is, hogy a magyar képviselőház elnökét viszont — ő ug-ratta be.

Pedig az igazság a valódi loyaltás és nem a hazugság. Mert ez a részvétet zavarja, az pedig békén engedi folyni könnyeinket.
Gili Balázs.

A trónörökös halála.

Tegnapelőtt este 7 óratól fogva senki sem engedtek többé a ravatalhoz. Tegnap 1/2 10 órakor vittek át a holttestet a Burg templomba. Az egész templom és az oratoriumok fekete posztóval vannak bevonva, az összes imázsnyolokot fekete posztó fűdi, az oltárokon számos keresztendő függ, és a művésziesen kivitt habsburgi cimera a hermelinnel több helyen van alkalmazva. Pár lepesnyire az igen keskeny templom föltárá előtt állították fel a meglehetősen magas gyászra-vatalt. Ez tegnap csak fekete posztóval volt bevonva, ma nehez arany szövetet terítettek reá és erre teszik majd a koporsót. Harmincz nagy égő viaszgyertyát magas gyertyatartókban ma a ravatal köre állítottak, úgy hogy az csak lábtól marad szabadon. E helyen a koporso alatt két nagy feketelevel bevont táblát állítottak fel, ezek fölé fekete barsznyárnak Jónak, a melyre az elhunytak főhercegi kalapja e mellett tábornoki kucsmája kard és összes rendjelei. — A trónörökös özvegyének ama szándékáról, hogy legközelebb Belgiumba utazék, megczafolják. A királyi család gyermekei a temetés alatt a József-kapornában tartózkodnak, de nem kiserik a holttestet. A koporsót lezárják, mert már a felosztás jelei mutatkoznak.

Magyar képviselőház.

A képviselőház febr. 3 diki ülésén, d. u. egy órakor, Pechy Tamás elnök jelenti, hogy a mai üles tárgya: Rudolf trónörökös ő fénysége temetésére való részvétel iránti intézkedés. A bécsi helyiség szük lévén, csak küldöttség menesztése ajánlja. Ebből ötnök lesz a templomban hely, de a többieknek künn külön hely lesz fentartva eg úgy, mint más törvényhozó testületek képviselői számára. A küldöttség maga fogná azokat kijelölni, a kik a templomban benn legyenek. — Közük lesz a haz elnöke és egyik jegyzője is. Három tag egy-egy partból küldetnek át. A képviselőház küldöttei elnök javasiata szerint fogadtatnak el.

Egy koszoru is fog elhelyeztetni.

Habzó kehely rózsás bora —
Nem izleltek tán már soha!

A czimborák szétrálve rég'
„Csöndes ember” is teit elég,
Nem bántja ott már földi gond...
Egyként pihen bölcs és bolond.

Ajkam lángcsók nem zárja le,
Üdvöt adva, üdvvel tele...
Langy nyári éj, virág a fán —
Emlékeztem szabad csupán.

Edes fájás, lángzó gyönyör
Emlékezet, kinod gyötör!
Mit keressz fel? Aludni vágyom
Álom nélkül... hús siri ágyon...
Gróf Vay Sándor.

Balassa Bálint.

— Törteneimi beszélő. —
Írta: Dr. Bayer Ferencz.
(Folytatás.)
— Nem értem szavad, bátya, — viszonoz Bálint; — hát boldogod tesz, aki megnősül?
— Mindenképpen, ha hogy választása rossz; már pedig a tied az. Ugyan hát, itt nem találnál magadhoz illő feleséget? Azt hallám, Erdélybe indulsz legközelebbi napokban, hogy feleségül hozd azt a leányt, kivel fogáságod idején megismerkedél.
— Ugy van, bátya; felfogadtam a mi nap, hogy a bajvívásokra kivonultam, — feleli elhatározás szilárd hangján a költő, — ha Dobó Ferenczet is legyőzöm, nyakamba veszem a világot, s hogy eskümet beváltsam, fölkeresem Juliát.
— Nos és ugyan, ki az a te Juliád? — kérdi kicsinylőleg András.
— Ha nézelte volna szemem gyönyörű csillogásában, honnan a menny ragyog — felel sügárzó arccsal Bálint — ha ezüst hangját hal-

A legutóbbi ülés alkalmával tett nyilatkozatát így magyarázza ki: „... alapítottam (a sziv szélhűdés versióját) egyszerűen arra, hogy a hivatalos értesülés legelőször úgy szólna, hogy szélhűdés okozta a halált; másrészt pedig nem hangsúlyoztam volna annyira ezen bejelentésemet, de a Háznak oly köztisztviselőben álló tagjától, a ki a dologról igen jól lehetett értesülve, — már azon kitüntetési viszonytól fogva is, melyben a megboldogult trónörökös állott — táviratot vettem Bécsből, a melyben engem azon kijelentésre egyenesen felszólított és a mely távirat így szövege: „Pechy Tamás hazelnök, Budapest, országház. Nem fegyver, nem erőszak, mint a lapok állítják, de Isten végzete oltá ki Rezső koronaherceg életét, szivszélhűdésen tulajdonítják az orvosok. Kérem a képviselőházban ma ezt tudatni.” (Felkiáltások: „Ki az! Aláírás!?”)

Gróf Karolyi Pista. (Mozgás)
Nagyon természetes tehát, hogy oly töltői talpig gentleman férfi szavára okom volt ezt hangsúlyozni. (Mozgás.) Azt hiszem, hogy a t. Haz ezt nekem rossz néven venni nem méltóztatik, annál is inkább, mert az egyeztet az első hivatalos értesítéssel. Ezt tartozom kijelenteni. (Helyeslés.)

A történet megállapodás szerint kedden d. u. 4 órakor lesz a halotti végtszesség-tétel Bécsben, szerdán lesznek a vigliák, a melyekből a t. Haz számos tagja szinten ott fog maradni. A legközelebbi tartandó ülés pentekre déli 12 órára tűzték ki.”

A Sonntags Abendblattnak a következőket táviratozák Bécsből: A trónörökös szerencsétlenül tetének keresztülvitelére és előzményeire vonatkozólag a következőket adhatjuk: Rudolf trónörökös éjjel két óráig egyedül volt Bratfisch bécsi berkesissal és bécsi dalokat enekeltetett magának. Ezután a kocsist elbocsátván, iróasztalához ült, a hol — mint utólag kiderült — teljes 2 órát töltött és leveleket írt a szüleinek. A levelek tartalmáról persze semmit sem lehet tudni.

Vilmos nemet császár legutóbbi bécsi tartózkodása alkalmával mindenkinek feltűnt, hogy a trónörökös császári vendége elő gondosan kitért. Ez annál inkább feltűnt, mert az előző években a két trónörökös a legjobb barátok voltak. A két jó barát a következő eset következtében hasonlott meg: Vilmos császár nagyon lenéző nyilatkozatokat tett a trónörökös irodalmi munkásságáról és szokott drasztikus modorában azt mondta, hogy „egy trónörökösnek nem illő dolog oly sokat forogódní „firkászok” társaságában. A császár ezzel a trónörökös ismert környezetét értette. Ez a nyilatkozat a trónörökösnek is tudomására jutott, a ki legkevesbé sem iparkodott eltitkolni, hogy sértve érzi magát. Ettől az időtől fogva mindenki észrevette a trónörökös modorában és viselkedésében történt változást. Annyi tény, hogy a trónörökös az utóbbi két hónapban rendkívül ingerült volt és gyűlölte a környezetet. Beavatott körökben beszélék, hogy a vederóvta rendkívül igazottságot keltett a Burgban és különösen Karolyi Pista gróf beszede volt az, mely a királynak sehogyszem teesztet. Karolyi Pista gróf a trónörökös egyik legnagyobb barátja lévén, a királyi elenk vitába bocsátkozott fiával a gróf beszede felett, e vita folyamán apa és fia közti rendkívül heves jelenet folyt le, melynek végével a király leghatarozottabb bosszúság jelével bocsátotta el fiát. Mikor a trónörökös kedden nem jelent meg az udvari ebeden, a király ezzel a kérdéssel fordult a trónörökösnek: „Rudolf még mindig h a r a g s z i k?”

A magyar kormány részéről Tisza Kálmán miniszterelnök, Orczy báró, Széchenyi gróf, Babiny és Csáky gróf miniszterek ma d. u. Bécsbe utaznak, a trónörökös temetésére. — Bedekovich minisztert régebbi betegsége még mindig a szobához köti s így nem utazik fel, Baross miniszter Budapesten marad, hogy netáni sürgös esetben a miniszteri aláírások szükségén intézkedhessék. — Fejérváry báró már tegnap este Bécsbe utazott.

Pechy Tamás, a képviselőház elnöke szintén ma d. u. utazik Bécsbe, még pedig Dárday Sándor jegyző kíséretében.

A főrendiházat Vay Miklós báró elnök, Szlavy József elnök és számos tag fogja képviselni.

A főrendi- és a képviselőház tagjai, a kik küldöttsegileg a temetésen részvennek, ma d. u. 2 óra 15 perczkor a központi indóházról kábul vonaton utaznak Bécsbe. Kedden d. u. a két küldöttség tagjai a király szemele körüli minisztérium épületében gyűlnek össze és Orczy báróval — mindnyájan magyar gyászdiszben — testületileg a capucinusok templonához vonulnak. Mely előtt, a Neuer-Markton, a küldöttség számára hely lesz fentartva. Ugy a főrendiház, mint a képviselőház koszorut helyez a ravatalra.

A magyar clerus részéről Simor Janos bibornok-hercegprímás, ma reggel utazik Esztergomból Bécsbe és ugyanakkor utaznak el Schlauch Lőrincz nagyváradi s Bende Imre besztercebányai püspökök, míg Császka György szepesi püspök már elutazott Bécsbe.

Az udvari plébánia kápolnájában fekszik kiterítve, koszoruk ööne közt, Rudolf trónörökös.

A holttest nyílt koporsóban fekszik és minden oldalról szabadon látható; az arcz változatlan nyugodt, a sebhely tisztán kivehető.

Külföldi lapok a legjelentmondóbb híreket közlik különböző, a katasztrófával állítólag összefüggésben levő öngyilkosságokról, melyek mind alaptalanok. Sem a komornyik, sem pedig a vadász vagy mas személy, a ki a trónörökös ismert életét nem oltotta ki. József főherceg, kinek hosszabb idő óta a szobát kell orizni, kifejezte fájalmat a föltött, hogy a temetésén meg nem jelenhet.

Bécs, febr. 4. Koszorút küldték a ravatalra: Viktória császárné, a walesi hercegné és neje és Beatrix hercegné. Fejérváry báró honvedelmi miniszter ma d. e. 10 órakor, a honvédség nevében pompás koszorút helyezett a trónörökös ravatalára. Szeles, hosszú arany rojtos nemzeti szalagján, mely közepén csokorra van kötve, a következő felírás van: „A gyászoló magyar királyi honvédség.”

Szófia, febr. 4. Klementina hercegnő-asszony kíséretével Bécsbe utazott Rudolf trónörökös temetésére. Ferdinand fejedelem a határig kísérte anyját és este ismét visszatért Sz. hába.

A „Times” távirati rovatának élen közli, bécsi levelezőjének sürgőyét, mely határozottan azt állítja, hogy a bécsi udvar hivatalos közlegei, kik egész az utolsó pillanatig ő Felsege előtt is eltitkolták a trónörökös halálának igazi okát, a bonczolásra meghívott orvosi tekintélyeket is arra akarták bírni, hogy a valótlán és a tényállással meg nem egyező orvosi jelentést írjanak alá. Azt mondták nekik, hogy a halál szivhűdés folytán állt be és hogy ennélfogva nem fognak valótlán dolgot mondani, ha egy határozatlanul szöve-

kézzel írá e megjegyzést: ime olvasd saját magad, — mond András s a költő felé nyújtja azt az összehajtogatott papíroszt, mit beszéd közben atilajából elővont.

Ismervén családom excentricus és extravagans hajlandóságait, a hogy fiam Balint megelégednekék fóraung nemességéről, s یداig szeplőtelen család-fámat, hogy nem melto asszonyszemélylél követén házasságot, bemocskolná, ugy kitagadom örökéből, mely azontul többi gyermekemre száll vissza. Es ez utolsó meghagyásomra Balassa András testverőcesém ügyeljen, atkom ne hogy jusza őt is.

— Ladd, folytatja András, miután a költő szó nélkül adta volt neki vissza az elolvastot iratot, ládd, Balint öcsém, ezen utóirat tette kötelességem, hogy utánna járjak a te Juliád ki legyen.

— Nos, és mit tudtál meg? kérdi Balassa érzéktelenül nagybátyját.

— Megtudtam annyit — felel a kérdézet, — hogy hugát Delpini éppen azért tagadta meg, a miért előbb lett anyja sem mint egyházi áldás kötne férjéhez.

— Eég! Az Istenre kerlek, ne tovább! rivalig Balint, kinek a fellöbbanó indulat agyát homályosítja.

— Öcsém, Balint, légy férfiú, — mond engesztelés hangján András; — az érzelem duó heve ne fojtja el szived. Fájalmidat érzem, mert látom őszintén, hogy szereted a leányt még most is; de parancsára a megfontoló éssnek hallgasson érző szived. Csak nem zavarnád boldogult atyád nyugalmat a sírban.

— És még hosszán hord fel győző érveket András, hogy öcséset csillapítsa. Elvégre távozásakor Balint azon biztossággal bucsuzék bátyjától:

— Légy nyugodt, szerelmem ne háborogassa örök álmat a halottnak; a férfi fel tudja áldozni szerelmét a fiu szeretetének. (Folyt. köv.)

gezett nyilatkozatot azonban — így szóló kijelentettek, hogy adnak ki nyilatkozat csak az igazat mo Kálmán kijelentette, parlament és nemzet ragaszkodni azok, nösságra hozassanak. Kálmány gr. támoga ban ő Felsege elren jelentése nyilvánossá

Az utolsó levél udvari diplomáciai azon levél, melyet „Nemzet”-ben. Rudo legutolsó és magyar Meyerlingből Szögyeny volt. A levél szövege Kedves Szögyeny! Itt küldöm önnek intézkedik ön anna segem belegyészésének értelmében.

A Hofburgban a pamlag mellett az ide mellélt. Ön fel annak tje mat, melyeknek Önnek belátására ha lasszon ki a nyil k e m . . .) az e . . . v a l n o m . . . Udvozlje Ön tomat és ismerősein Isten áld zánkát.”) Ru d

Helyi

„Caendélet” He I 17 20 kr. — Megye könyv

E szerény czir nos kiállítás is sajto részéről b s s szesult, holott tudv pesti lapok a vidék alább is elfogultak. Egy egyszerű letésü iju betűszed beszélyeket.

Mig a nyomat szedve — egyik gatta, virágban esztet vezérság mező kájából hazaterve nek, hanem saját igyekezett papíra rútek, hogy több másik hangulatos k

A kedvező fog a közönség körébe fel az ifju munkás összegyűjtve, kötet

S a mi eddig meg: a szerző n hanem saját kezű szetes tehát, hogy könyven, — a m Ujlaki nemesak te galmas és igen fig azonban nem a be keresi kenyeret, m tesulve — Ujlaki nese után — egy szerződöttettek rend mar teljes erej telheti.

Az előttünk talmaz, ezek közül szony völeg szony a „Debrecz daczára, hogy mi mertük, összegyűt meglepetéssel olt messze föltulmulja generáció nyeresé kettségbevonhatlan hogy fejlődéséhez hetjük.

Ujlaki alakja a kisvárosi életbe hiven tud jellemet messze tárgyától, segre s kerekded irónal ritkaság egyszerű telvet zéből.

A legigényte kidolgozza s érti hogy miként kell kessé tenni. Italy tendületu, nagyob kifejezései magya minden chablonst

Valami úde, munkából. Nem szóval sem serti világ-fajdalm, m sötétebb szinett rübb hangulatu meszetes humor iskolához tartozó most meg nem le fele hajlik is, m juság nemes ide

*) Ezek a po ket magukon viselt **) Meg van *** Magyar galnyit.

gezett nyilatkozatot irnak alá. Az orvosok azonban — így szól a „Times” sürgőnye — kijelentették, hogy ők vagy egyáltalában nem adnak ki nyilatkozatot, vagy ha igen, akkor csak az igazat mondják meg. Erre Tiszta Kálmán kijelentette, hogy ő felelős a magyar parlament és nemzet előtt és hogy kénytelen ragaszkodni aboz, hogy a tények nyilvánosságra hozassanak. (Meg van előírva Szerk.) Kálmán gr. támogatta őt. Egy órákor azonban ő Felsőge elrendelte, hogy az orvosok jelentése nyilvánosságra hozassanak.

Az utolsó levél. Aligha nem a tubuzgó advari diplomácia hazugságának terméke az az levél, melyet ma közöl Jókai Mór a „Nemzet”-ben. Rudolf trónörökös állítólagos legutolsó és magyar (!) levele lenne az, melyet Meyerlingből Szögyényi osztráfi főnökhez intézett volna. A levél szövegéről következő lenne: Kedves Szögyény!

Itt küldöm önnek a pótvégrendeletemet, intézkedjek ön annak és a két év előtti felelőselem bejegyzésével készült végrendeletmenek értelmében.

A Hofburgban lévő dolgozó szobámban a pamlag mellett van egy kis asztal; az ide mellékeltem arany kúccsal nyissa. Ön fel annak híkját, abban találja iratimat, melyeknek rendezésével megbízom. Önnek belátására hagyva, hogy melyeket válasszon ki a nyilvánosság számára. Ne kem... *) az elégtől... meg kell... válnom.

Üdvözölje ön nevemben minden jó barátomat és ismerőseimet. Eljen boldogul. Isten áldja meg imáddott házaikat. Rudolf.

Helyi termékek.

„Csandólet” Beszélyek, írta: Ujlaky Antal. Ára 1 tri 20 kr. — Megjelent Schmidt Janos budapesti könyvnyomdájában.)

El szerény cím alatt jelent meg egy csinos kiállítású beszély-füzet, mely a fővárosi sajtó részéről is kedvező fogadtatásban részesült, holott tudvalevő dolog, hogy a budapesti lapok a vidéki szerzők műveit iránt legkevésbé is elfogultak szoktak lenni.

Egy egyszerű munkás, a debreczeni születésű ifjú betűszedő: Ujlaki Antal írta e beszélyeket.

Míg a nyomdában — idegen kéziratot szedve — egyik betűt a másik mellé rakogatta, agyában eszmék forrtak s lelke a költészet virágos mezőin andalgott. Farszto munkájából hazatérve, nem a maga pihenésének, hanem saját eszméit, saját gondolatait igyekezett papírra tenni s ezek oly jól sikerültek, hogy több lap szívesen közölte egyik-másik hangulatos beszélyét.

A kedvező fogadtatás, melyben beszélyei a közönség körében részesültek, bátorította fel az ifjú munkást arra, hogy műveinek javát összegyűjtve, kötetben kiadja. S a mi eddig nálunk még alig történt meg: a szerző nemcsak megírta beszélyeit, hanem saját kezeivel szedte ki azokat; természetesen tehát, hogy sajtóhibát alig találunk a könyvben, — a mi a mellett bizonyít, hogy Ujlaki nemcsak tehetséges író, hanem szorgalmas és igen figyelmes betűszedő is. Ma már azonban nem a betűszedéssel, hanem tollalál keresi kenyerét, mert — ha jól vagyunk értesülve — Ujlakit — beszélyeinek megjelölése után — egyik tekintélyes vidéki laphoz szerződtették rendes munkatársul, — így most már teljes erejét az irodalomnak szentelheti.

Az előttünk fekvő kötet 8 beszélyt tartalmaz, ezek közül a „Biriké kisasszony vőlegénye” című humoros beszély a „Debreczen”-ben jelent meg. Ennek daczára, hogy mi Ujlakit már régebben ismertük, összegyűjtött beszélyeit mégis nagy meglepetéssel olvastuk, mert e beszélyek messze fölülmulják a legáltalább beszélyíró generáció kiserieteit s a tehetségnek annyi ketségbevonhatlan jelét látjuk munkáiban, — hogy fejlődéséhez a legszebb reményeket fűzhetjük.

Ujlaki alakjait és történeteit többnyire a kisvárosi életből veszi, melyet jól ismer s híven tud jellemezni. Képelete nem csapong messze tárgyától, hanem bizonyos egyöntetűségre s kerékdedeségre törekszik. S a mi fiatal íróknál ritkaság: sohasem terjedős s az egyszerű felvett fonalat nem ejti ki kezeiből.

A legigénytelenebb tárgyat is gondosan kidolgozza s érti az előadásnak azon titkát, hogy miként kell a beszélyt vonzóvá s érdekes tenni. Irálya ellen, mely sokszor költői lendületű, nagyobb kifogásokat alig tehetünk; kifejezései magyarosak és zamatosak, tavol minden chaftonszerűségtől.

Valami üde, egészséges áramlat hat ki munkáiból. Nem keresi a túlzásokat, soha egy szóval sem sérti a jó ízlést, — nem bantja a viág-fájdalom, meg akkor sem, ha az életnek sötétebb sáineit festi, — sőt az ilyen, szomorú hangulatu műveiben is fölcilian a természetes humor jótékony derítje! — Melyik iskolához tartozik: azt eldönteni — persze most meg nem lehet; az itt-ott a realizmus most még hajlik is, mindig ellensúlyozza azt az ifjúság nemes idealizmusával; annyi bizonyos,

*) Ezek a pontok oly szinpadasak, hogy jellegket magukon viselek. **) Meg van előírva ez az imáddott szó is. ***) Magyar levelek alá máskor Rezsőt írt az Szerk.

hogy Ujlaki önálló, eredeti tehetség (ez éppen a legfőbb érdeme), a ki nem utánozik, hanem saját eredeti felfogása szerint dolgozik; látszik, hogy jó mesterei voltak, sok jeles művet tanulmányozott, melyekből aesthetikai képzettségét s számos más, jó írói tulajdonságokat nyert, de önállóságát, egyéniségének eredetiségét megőrizte.

Már fentebb jeleztük Ujlakinak egyik jó oldalát, a természetes humort, mely szerencsés természeti adomány ritka mérvben adott meg neki a humorral, mely egyik legsajátosabb, de annál kényesebb írói adomány, sokan visszavélnek, mert drasztikumá fejlesztik, mely esetben visszatetszést szül a finomabb érzékű olvasónál, — Ujlaki nagyon szerencsés kézzel kezeli a humort, melyet finoman, látszólag szinten öntudatlanul szül be műveibe s fokozatos hatást ér el vele. Humoros beszélyei, vagy mondjuk szabatosabban: humoreszkjei közül kiválóbbak: „A bogya a sajtó” (a vidéki sajtó viszonyok élénk illusztrálásával) és a „Kegényhősök” címűek, melyek magukban megérdemlik, hogy a beszély-kötetet megszerezzeük.

Mutatványul közöljük a kötet szép elő szavát, — ami furcsa eljárás ugyan, de azért tesszük, mert e néhány sorból álló szelleműs előszó világot vet a fiatal szerző gondolkodásmódjára s irányára. — Az előszó így hangzik: — „A hatodik nagyhatalom szolgálataiban töltöm ifjú életm eddigi java részét.

A Sajtó udvartartásában foglalkoztam. Mondhatom: olyan valóságos belső titkos tanácsosfele vagyok ott.

Igen: nyomdász vagyok, a nehéz anyagi munka miadensége.

Vagy ha vannak a sajtónak napzámosai: a szellem benafentesei, akkor, elmondhatnám magamról, hogy én meg a sajtó „ej-szamosa” a szellem kinfentesek vagyok.

A mérges ólompor, a kenceze szagu festék fojtó légkörében segitem szárnyra a szellemet. A szárnyat kapott szellem aztán tova terjed; a nyomdászunk hátramarad a salak, a mérge s a szeljelromlott szervezet...

Tudja Isten! É s nekem mégis tetszik ez az ólomporral telt borus atmoszféra, a honnan világgá kel mindaz, a mi szep, jó és igaz; mindaz, a min nemesen szorakozni lehet, a min okulni kell.

Ebből a borus atmoszféraából kikelt gondolatok lelkesítettek, buzdítottak engem is.

És, míg a szedő-szekerényél arcom ve-rejtekével szerzem meg mindennapi kenyeret, addig lelkeimnek is kerestem az istápot...

Pedig, mi nekem Hekuba, es mi vagyok én Hekubának?... Bevetődött néha, neha a füstös falak közé egy szelid arczu nő, egy phantom, s szölt:

— Én a Muza vagyok. Vajjon valóban?... Mert hát olyan szédelgő világot élünk! Hatha csak rá szedett?... Bizony nem szedte rá!

A Muza, mely a füstös falak közé bevetődött, szerető gondolal csókolta meg az ifjú izzadt homlokát s erőt adott neki, hogy a nehéz anyagi munka között se veszítse el lelkeinek költészetét, s ne törjje le annak zománczát a mindennapi élet prózai zaja!

— A szokott nádán részletesebben foglalkozunk az ifjú beszélyíró művel, de erre utalt bennünk azon remény, melyet Ujlaki Antal tehetségéhez fűzünk, kitől mi meg sokat várunk.

Adja isten, hogy reményeink teljesejdenek be! (K. B.)

HELYI HIREK.

Debreczen gyásza. Városunk utcáin mindenfelé gyász-loogokat lenget a szél. Nemcsak az összes közepiletűen, iskolákban, hanem számos magán-házban is gyászlobogó leng. Sőt meg a ref. toronyokra is kitűztek a gyászlobogókat, a mi a legritkább esetek közé tartozik. Holnap reggel 8 órákor — mint már említettük — a ref. nagy-templomban gyászteleni-tisztelet lesz, mely alkalommal Könyves Tóth Kálmán lelkész ur fog tartani imát. A r. kath. templomban holnap reggel 9 órákor veszi kezdetét a requiem s maga Székely Rózsa kispórést ur fog pontifikálni. Simonffy Imre polgármester gyászkeretbe foglalt meghívón kerte föl ezen isteni tiszteletre való megjelenésre a polgári és katonai hatóságokat, intézeteket és testületeket. Gyülekezési hely a város háza nagy terme, reggel 7 1/2 órákor. A temetés tartama alatt a város minden tornyában meghuztatnak a harangok, — az üzletek be lesznek zárva, a hivatalok működése szünetel, az iskolákban felbuzakad a tanítás. A színház ma és holnap szinten zárva lesz. Természetes, hogy másféle nyilvános mulatságok se tarthatók ma. A r. kath. templomban egy második requiem is lesz, melyben a tanuló ifjúság fog résztvenni.

Debreczen szab. kir. város polgármestere a törvényhatósági bizottság, tagokhoz a következő meghívót intézte: „O császári és királyi fensége RUDOLF főherceg, Magyarország szeretett trónörökösének elhunytja fölöttán, a temetés utáni napon, azaz 1889 február 6-án, szerdán, a ref. nagytemplomban reggeli 8-án, a rom. kath. templomban reggeli 9 órákor gyász isteni tiszteletet fogvat tartatni: ezekre uraságodat, mint a városi törvényhatósági bizottság tagját, tisztelettel meghívom. Gyülekezés a város háza nagy tanácstermében

reggeli 7 és fél órákor. Debreczen, 1889. február 4. Simonffy Imre m. k. kir. tanácsos, polgármester.”

Tegnap már közöttünk egy esetet, mely Debreczen város népének lojalitását és őszinte részvételt tanúsítja. Ma hasonló eset történt, melyet — a hangulat jellemzése gyanánt — szintén feljegyzünk.

Egyik zsidó polgártársunk tűzfát vett, s azt ma akarta fölragasztani. Már tegnap megfogadta a favágót, s felpénzt is adott neki. Ma azonban — midőn a favágás ideje elkövetkezett volna — megjelent nála a favágó, s a következöket mondta: „Uram baj van! Ma temetik a magyar királyfit, én ezen a napon nem dolgozom!” — A zsidó kapucizálni igyekezett, hogy ennek daczára csak vágja fel a fát, s hivatkozott arra is, hogy felpénzt is kapott, mire a favágó így válaszolt: „A felpénzt nem adom vissza, mivel az urnak síncs joga ma dolgoztatni, — holnapután külföldben is felvágom a fát.”

A zsidó látva, hogy a favágóval nem bologul, más favágó után nézett. De olyan favágót, (annak daczára, hogy száz és száz favágó van városukban) a ki dolgozni akart volna a mai napon, egyetle négyet se találhat szules Debreczenben!

Törvényeszküi ítéletek. Jan. 30-án: Lindenfeld Bernát a sikasztás vétségének vádja alól fölmentetett. Cs. Na. y Sándor súlyos testi sértés vétségé miatt 14 napi fogházra, 5 frt pénzbüntetésre, esetleg további 1 napi fogházra ítéltetett. Kun Lajos erőszak-tétel miatt 2 évi fegyházra és 3 évi hivatal vesztésre ítéltetett.

Jan. 31-en: Almási Mihály halált okozott súlyos testi sértés büntetése miatt 3 évi fegyházal súitottat.

Hajdu-Vidék. Lapunk h. bösözrményi levelezője több ízben jelezte volt már, hogy H.-Bösözrményben egy „Hajdu-Vidék” cz. lap van keletkezében. Az új lap febr. 3-án, Timár Imre szerkesztése mellett, Szabó Ferenc kiadásában meg is jelent s a mutatóvány-szám változatosan és élénken van összeállítva. Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára egész évre 4 frt, felévre 2 frt. Kívánjuk, hogy az új lap, melyre H.-Bösözrmény városának valóban szüksége volt, híven tükrözze vissza H.-Bösözrmény szellemi életét s híven szolgálja a hajdu-városok érdekeit!

Az „István” gözmalom társulat igazgatónaga tegnapi nésében a mult 1888-dik évi zárszámadást megállapította. A mérleg ezen évről is kielégítő üzleti tiszta nyereséget tüntet elő, és az igazgatóság — a szükséges többlettel tartalékozásokon fölül — osztalékul részvényneket 15 frt k i a d a t á s t f o g j a j a v a s l a t b a h o z n i a k ö z g y u l e s e n e k . Tekintve, hogy ugy a budapesti, mint más vidéki malmok a mult évről csak mérsekelt hasznót tudnak felmutatni, az „István” gözmalom üzleti eredménye igen kielégítőnek mondható. A közgyűlés összehívása mártius 10-re tüzett ki.

Színház. A „Sarga csikó”, Csepreghy Ferenc népszínműve, még az igazi magyar népszínművek közül való, került szíre tegnap s az előadásnak voltak igen szép mozzanatai. Gerőfiné (Erzsike) a temperamentumához illő s hangjában fekvő „Szeret engem ez a barna” kezdetű népdalt énekelte el fellélynézó hatással, míg Hadai (Laczi) érczes hangjával s hevetjes játékával ragadta tetszésnyilatkozatokra a szép számú hetfői közönséget. Védre Gyulának, Csorba Márton egyik legjobb legdrámaból alakítása; jó volt Mandóki (Bakaj) s nem kevésbé jól töltötték be feladatukat Lászlóiné (Agnes), Püspök y (pusztabíró), Rónaszéky, mint felálmulhatlan Izsig zsidó, Gulyás — igen ügyes és tipikus csaplóros, — Boronkai (Peti), Abrányi Mari (Böske), Szánthóné (Pista), továbbá a koldusok szerepében Máray J. és Hegyesi, mint kántor Nemethy, no meg a czi.ányok is. Az összejátekban volt némi hiba. Az új nemzedékből azonban valóságos diadalt aratott a szabadtárs színházhoz szerelmes színésznék és énekesnek szerződött Palotai Antal, ki — mint Bogár Imre — festői alak volt s a Bogár Imre nótájában érdekljes és kellemes csengésű hanganyagot mutatott be. Ezt a közönség szünni nem akaró tapsára meg kellett ismételnie s csak is prózájának pathetizáló modora az, a minek elhagyására figyelmeztetjük s némi nyugodtság, a mit vissza kell szereznie. Krecsányinál már birta azt s itt mindennapos, lelkes tanítója, Mándoki bizonyára derekasan kiműveli tehetségét. Dr. K.

László, szintársulatunk érdemes tragikájának jutalomjátékáról, febr. 7-én, csütörtökön, azt szeretnők, hogy az a komolyabb dráma irány s egy nemes színvonalu színészi pályá diadalát képezze. Ha a közönség kitüntet az a színész, a ki mint művésznő, mint fedhetlen multu nő, anya és ösfeláldozó hitves, egyaránt példányképül szolgálhat pályáján, akkor mindezen női és művészi ére-nyek mellett tüntet és ilyen tüntetés méltó a debreczeni közönséghez. Minél ritkábbak az ére-nyek, annál inkább érdemei annak a ki megőrizte azokat. A családokhoz fordulunk s a puritán debreczeni közönségre itt nemes és hozzá illő feiadat vár. A nemes tanuló ifjúságot is kérjük a lelkes közreműködésre; azon nagy női alakok hivatott ábrázolója és szinpadí magyarozója Lászlóiné, a melyekről az iskola padjain is tanulnak. Az ifjú szívhez is illő a valódi érdemei elismerése. Lászlóiné jutalomjátékán, febr. 7-én, csütörtökön egy itt rég nem adott

darabban, a „Kártávétő”-ben lép fel. Tíz év előtt jan. 16-án nagy nede darabban volt jutalomjátéka. Telt ház, közörszórözön, tapsok és kihívások végérhetlen sora fogadták. Legyen a holnaputáni nap is kedves emléke a művésznőre, a beteg férjre és a szerető gyermekekre nézve!

A hadsereg szállítási s a kisipar. Az országos ipar-egyesület helyiségében értekezlet volt a hadsereg részére a kisipar által teljesítendő szállítások tárgyában. A gyűlésen Liptó-Szt Miklós, Rozsnyó, Arad, Czegléd, Jászberény, Esztergom, Nagy-Körös, Vác, Újpest, Debreczen, Tab, Brassó, Kézdivásárhely, Sepsí-Szt-György, Szászsebes, Baja, Szekesfehérvár, Tiszaföldvár, Szolnok, Nagy-Szeben városok voltak képviselve. E városok képviselői egyhangulag elhatározták, hogy a „magyarországi kisiparosok hadfelszerelési társulata” czim alatt a kereskedelmi törvény 62. §-a értelmében szervezede- nek és ez alapján megállapították a szállításban való részvétel összes áldozatait. Ezenkívül még 18 városból jöttek az ipar-egyesületekhez nyilatkozatok a szállításban való részvétel iránt. A gyűlésen a vidéki érdekeltek ritka egyetértelműséggel jártak el s tekintve a társulati te-kin- telyes erök minőségét, kétségtelennek látszik, hogy az érietett társulat nem siker nélkül fog a kiirt munkáért pályázni.

A levelezőszogatások ellen. Az ajánlott levelek fosztogatása napirenden van a postákon s az arra hivatott közegek különböző ter-vezetekén dolgoznak hogy e bűnös üzelmek eljert vegyék. A „Közlekedés” cz. folyóirat legujabb száma közöl egy tervezetet Szabó Elektől, ki sziguro intézkedésekkel akarja a fosztogatásokat le lehetelenné tenni. Javaslata szerint a mely ajánlott leveleken pénztartalmat vennének észre a postai közegek, azt újra borítékba zárják, „pénz-tartalom” felirattal látják el s a kézbesítésnél bírságot róának ki. E bírság az eltitkolt érték ötszörös portója s azonkívül két frt, ismétlés esetén négy frt lenne. A javaslat közli az ily küldemények körüli eljárás összes részleteit s azal az indítványról lép fel, hogy a postai tisztviselék amiért több munkát végeznek, esetleg a bírságokból bizonyos hányadban részesül- hetnének.

A czagléd-utcai új templomban vasárnap d. e. Könyves Tóth Kálmán lelkész ur fog predikálni.

A deb. iparos-kör bálja — mint már jeleztük volt — f. hó 16-án, azaz szombaton tartatik meg a „Korona” szálloda termében.

A nazarénu esküje. Egy vidéki bíró egy ingatlan tulajdon iránti pörben alperesőt a ki nazarénu, az esküt „unnepeles bizony- ság”, alakjában vette ki. Mert csak azok nem tartoznak a bírság előtt esküt tenni, a kik saját hitelvelük szerint az eskütételtől tör- vényesen fölmentvek; a nazarénuok pedig kik a kultuszminisztérium 1875 évi rendelete szerint a törvényesen bevett vallásfelekezettek közé nem tartoznak, az eskütételtől törvénye- sen fölmentetteknek sem tekinthetők és így az „unnepeles bizonyság”-teteire nem is bocsáthatók.

Közönség nyilvánítás. A neh. Steinfeld Ignác ur kőn joreknyezelokra szánt 1000 frtos hagyományából a debreczeni szinügy egy letnek is jutott 30 frt, mely hagyományt egyrl. pénztárnok Örvényi Ottó urhoz ejuttattam — s ugy a t. örökösöknek — mint a felosztást eszközölt t. ügy-barátoknak szives köszönetemet nyilvánítom. Debr. 1889. Febr. 4. Komlóssy Arthur egyrl. elnök.

Debr. színház.
Ma és holnap az országos gyász alkalmából a színház zárva.
Csütörtökön, február 7-én László Etl jutalomjátékú, páros bérletben:
A KÁRTYAVETŐNŐ.
Dráma 5 felvonásban.
Írta: Sevour Viktor. Fordította: Feleki M.
Felföld szerkesztő Gáspár Imre
Kiadó Kutasi Imre

Az italmérésről és regalejog megváltásáról.
Gyakorlati kézikönyv iromány-példákkal és a szükséges utasításokkal a dékevonalatkozó törvények, miniszteri rendeletek és utasítások alapján.
E kézikönyv népies és gyorsan áttekinthető modorban van szerkesztve s mindenkinek biztos útmutatásul szolgál a felől, hogy miként kell eljárnia és miként érvényesítheti jogait.
Megjelenik február hó közepe táján.
Előfizetési ára 2 frt.
Kiadják: Dr. Hamvas Károly és Dr. Nemess Zsigmond ügyvédék Aradon.
Előfizetheti február hó 8-ig szerzők bármelyikénél Aradon.

Iparhatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Férfi divat- és szabó üzletben található összes árucikkek, beszerzési áron alól

végkiárultatnak.

Különösen ajánlom a tavasszi, nyári és őszi időnyre dús választéku francia és angol

gyapju szövet raktáramat,

melyekből mérték után szakavatott szabásom által egész öltönyöket rendkívül leszállított áron készítették. A szöveteket azonban méter számra is

feltűnő olcsó áron

bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére. Nagy raktár fehérnemű, kalap, nap- és esernyőkben, diszmitárk és mindennemű úti felszerelésekben. Férfi- és női keztyűk, karlsbadi cipők, kész férfi öltönyök és felöltők.

Es ezenkívül minden, a férfi-divat-üzlethez tartozó árucikkek végkiárultatnak.

SCHWARZ B.

férfi-divat és szabó üzlete.
Főpiacz, a Bika szálloda közelében.

KARDOS LÁSZLÓ

Debreczenben, czegléd-utca.

Ajánlja nagyválasztékú paplan-raktárát. Legjobb minőségű

Török-karton paplan 110 cm. széles, 166 cm. hosszú	3.50	124 cm.	176 cm.	4.-
Olasjos	4.-			4.50
Cachemir paplan minden szín 110 cm. széles	5.-	124 cm.	176 cm.	6.-
Szűr-atlasz	5.90			7.-
" " " egészen finom	"	"	"	8.-
Selyem-atlasz paplanok minden szín	"	"	"	18.-
" róza és világoskék szín, legnehezebb selyem	"	"	"	14.-
Radmes paplan minden szín (keresszövetű tiszta selyem)	"	"	"	24.-

Gyermek paplanok szűr-atlaszból 2 frt 50-től feljebb.

Peluche, Piqué és Tricot paplanok minden nagyságban és minden színben.

Az árak feltétlenül határozottak.

* Ezen paplanok selyme alkalmi vétel folytán oly olcsó.

Hirdetmény.

Weisz Salamon és Weisz Dávid urak m.-pályii birtokában — a birtok haszonbérbe adása folytán — a gazdasági gépek, ekék, szekerek s egyéb felszerelés, valamint szarvasmarhák s juhok, eladóvá válván —

venni szándékozók a vételre felhívattak azzal, hogy alólírott tisztartó (M.-Pályiban) minden tekintetben nyujt — levélben megkeresésre is felvilágosítást.

Debreczen, 1889. Január 29.

Siptzer József tisztartó.

MEGHIVÁS.

A DEBRECZENI

„IPAREGYESÜLETI TAKAREK ÉS HITELINTÉZET”

t. cz. részvényesei a f. 1889. évi február 24. (huszonnegyedik) napján d. e. 10 órakor a társulat üzleti helyiségében (csapó u. 335. sz. a.) megtartandó

XV-ik RENDES KÖZGYŰLÉSRE

azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy szavazati jog gyakorlására csak oly részvényesek jogosítvák, kiknek nevei a közgyűlés előtt legalább 30 nappal a részvénykönyvbé bevezetve vannak.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti évről.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása, s a felmentvény megadása.
4. A nyeresemény mikénti felosztása.
5. 3 (Három) kiléptett igazgatósági tag választása.
6. 3 (Három) felügyelő bizottsági tag választása.

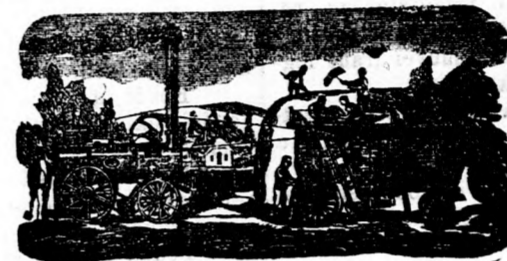
Az igazgatóság.

Jegyzet.

1. A 13-ik szelvény 1889-ik évi márczius 1-ő napjától kezdve váltatik be.
2. Az évi jelentés és mérleg a közgyűlést megelőző 8 (nyolcz) nap alatt az intézet helyiségében az üzleti órák alatt tekinthetők meg.

A magy. kir. államvasutak gépgyára

legjobb szerkezetű és minden tekintetben felülmúlhatlan
gyakorlatilag legjobbaknak bizonyult

6-8 és 10 lóerejű lokomobiljait

fa- szén- és szalmafűtésre, valamint

48" 54" és 60" széles vaskeretű gőzcseplőgépeit

kedvező feltételek mellett ajánlja

Fehér Miklós

a magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérigényőke

Budapest, Üllői-út 27 szám Köztelek.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindentéle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvállal: tankönyveket, hírlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

ét- bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és szinnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számíttatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” cz. hírlapban legolcsóbban számítva közléteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KAROLY ház.